

Terörizm ve Türkiye turizmi üzerindeki oyunlar..

Türkiye, 1983'lerde kısa zamanda döviz girdisi sağlayıcı ve istihdam alanı yaratıcı bir sektör olarak turizmi keşfetti. Zamanın yöneticileri, bu amaçlar doğrultusunda turizm sektöründe gerçekleştirilecek yatırımları çok iyi koşullarda destekleyici kararları aldılar, uyguladılar. Amaç; Türkiye'yi bir "Turizm Ülkesi" yapmaktı. Aslında tüm düşünceler doğrudu; ve Türkiye, turizm için gerekli koşullara fazlasıyla sahipti. Teşvikler doğrultusunda Türkiye'de turizm işletmelerinin (özellikle de konaklama tesislerinin) sayısı arttı. 1990'lı yıllardan sonra artık Türkiye, Akdeniz Çanağı'nda dikkate alınması gerekli bir "rakip"ti; turizm için herşeye sahipti; doğası henüz bozulmamıştı; tesisleri yeni ve yatak kapasitesi yabana atılmayacak sayıda; personelinin durumu da çoğu Batı ülkelerinden daha iyi; ve daha da önemlisi Türkiye, "keşfedilmemiş bir ülke" idi.

Türkiye'de turizmin tam da bir sıçrama kaydedeceği bir zamanda, önce Körfez Savaşı çıktı. Tüm bölge, hatta dünya genelinde bu krizin etkileri yaşandığından Türkiye'de turizm sektörü, bu olayın etkisinden çabuk kurtuldu. Önemli sayılabilecek bir bölümü Doğu Avrupalı olsa da 1992'de turist sayısı yedi milyona çıktı; bu arada turizm gelirinde de artış söz konusuydu. Derken 1993 yılı geldi. Turizmin Türkiye ekonomisine önemli miktarlarda katkıda bulunmağa başladığı bir zamanda Antalya'da patlayan bombalar; çoğu kimsenin düşünmek bile istemediği bir gerçeği karşımıza çıkardı; terörizmin turizm talebi üzerindeki etkisi.

Turizm talebinin esneklik katsayısı yüksektir; yani turizm talebi pek çok olaydan çabuk etkilenir. Bu etkilenme, bazı durumlarda turizm talebinden vazgeçmeye dek ulaşabildiği gibi, çoğu kez yaşandığı gibi talebin yönü değişebilir. Örneğin, Türkiye'ye olan talep, bir bakarsınız Yunanistan'a yönelmiştir. Elbette ki bu yön değişimini birtakım nedenler oluturur. Terörizm, bunlardan bir tanesi ve belki de en önemlilerinden biridir. Çünkü, Türkiye'nin turizmi için potansiyel pazar olarak gördüğü OECD ülkeleri insanların terörizme karşı duyarlılıkları son derece yüksektir. Eğer siz, Türkiye'ye yönelik talebin yönünü bir başka ülkeye çekmek isterseniz terörizmden daha rasyonel bir araç bulamazsınız.

Somut olarak saptanmasa bile, Türkiye turizmi üzerinde birileri oynamaktadır. Antalya'da patlayan bombaların bugünkü cari fiyatlarla 3-4 trilyon lira döviz kaybına neden olduğu düşünülürse, bu oyunun büyüklüğü daha iyi anlaşılacaktır. Oynanan oyunun bizce iki önemli nedeni bulunmaktadır: Birincisi, Türkiye'nin elde edeceği turizm gelirini azaltmak ve bu yolla Türkiye ekonomisinin büyümesine engel olmak; ve diğeri de, Türkiye'ye yönelik talebin yönünü başka ülkeler lehine değiştirmek. 1994 yılı turizm sezonunun hemen başında yaşanan olaylar ve olayların ortaya çıkmasına katkıda bulunduğu ileri sürülen ülke veya ülkelerin varlığının medya haberlerinde bile olsa varlığının söz konusu edilmesi, yukarıda belirttiğimiz durumun gerçekçi olabileceğini akla getirmektedir.

Yalnız turizmde değil, diğer konularda da oynanmakta olduğu izlenimini veren bu oyunların farkına, kafamızı günlük kısır çekişmelerin tatlı sarhorluğundan uyanıp görmemizin zamanı geçmektedir. Unutmayalım ki Türkiye, bizim vatanımızdır.